

**הדיון על
הבעייה העיקרית
שלנו נדחה
בשאט'נכש**

הלאום: ישראלי הדת: יהודית

(גם לחלום יש גבולות), ועליכן יהיו בארץ ישראל השלמה גם צברים עוקצנים וחמודים דוברי-עברית לא-יהודיים ללא אזרחות. זה לא אפרטהייד, כי יש מעבר מרת לדת, מעבר

נוסחה זו באה פעם מהוגים הקרויים "לאו" מיים", בניגוד לחוגים הידועים בשם "ארץ ישראל העובדת". ואילו כיום רבים מוצאי ארץ-ישראל העובדת הצטרפו למפלגות שאין להם כל תוכנית מדינית, אולם יש להן נוסחת-פלא: סיסמה גורפת: ארץ-ישראלית שלמה. מה פירוש סיסמה זו?

בראש וראשונה זו תגובה ספונטאנית או לא-כליכך ספונטאנית לסיסמת אנשי שלום עכשווי: "שלום-מורת-שטחים". שתי סיסמות מות אלה אינן מעוגנות בתוכנית מדינית כלשהי, ומבלי לנקוט עמדה במחלוקת ביניהן, ניתן להסכים מיד כי יש צורך בתנועה לאומית על-מפלגתית, שתאחד את קרעי האומה ותמנע את הסיכון של מלחמת-אחים.

מתקבל הרושם שיש תיקו: ארץ-ישראל-השלמה מול שלום-מורת-שטחים: הסידיי-האינטרס-הלאומי מול אוהבי-השלום. ומה יעשה אדם כמוני, אדם החרד לאינטרס הלאומי מי והשוואף לשלום כאחר? מה יעשה אדם כמוני, הרואה בשלום אינטרס לאומי חיוני? מה הבחירה, בדיוק?

אין כאן בחירה כלל, ועליכן אין המחלוקת אמיתית. שכן לא לאלה ולא לאחרים תוכנית

מ צב אומלל: שום בעייה פוליטית אינה ניתנת לפיתרון יציב, לפיתרון של ממש, לפיתרון לטווח של יותר מיום-יומיים או שבוע-שבועיים. מראשית קיומה חיה ישראל מהיר אל הפה. וזאת משום שבישראל יש סיי רוב מלא לרון בבעיות-יסוד, ובלי דיון כזה אין אפשרות לתכנן יוזמה מדינית.

קודם כל חייבים להחליט מי שייך לאומה, ומי יהיו בניה ובנותיה מחר ומחרתיים. מדוע יכולים צרפתים להיות גם קאתולים וגם מוסלמים, או גם יהודים? ומדוע רשאים אמריקאים להיות גם נוצרים וגם יהודים? ומדוע יכולים יהודים להיות גם צרפתים או גם אמריקאים, אבל ליהודי ישראל אין ברירה אלא להיות רק יהודים?

מדוע הם לא יהיו גם ישראלים וגם יהודים? למה לא אהיה אני גם ישראלי וגם יהודי? משום שאו יהיו אחרים, שיהיו גם ישראליים וגם מוסלמים: זה כבר לא יתכן, לדעת כמה אנשים.

הדיון נדחה על הסף בשאט'נפשו ובכל מיני נימוקים ותרוצים. התרוץ החזק ביותר הוא שיש חוק נגד כל התייחסות לבעיה השאלה: יש "חוק מיעזרי", האומר כי על כל איש-

פרופי' יוסף אגסי

מדינית כלשהי. יש תוכנית-פעולה: דרישה להתנחלויות ויותר נשק למתנחלים, ליד קשה, להמלצה לטראנספר, אם אפשר. יש תוכנית-פעולה אחרת: דרישה להתאפקות, להבעת נכונות לשלום גם תוך ויתורים טריטוריאליים.

יש רושם של ניגוד, של ניגוד בין הדיעה הקשוחה שאסור להסכים לשום ויתור טריטורי-ריאלי ובין הדיעה הוותרנית, שיש לוותר על הרבה, ובכלל זה על שטחים, כדי לחתום על כל חוזה-שלום שאולי יוצע לנו.

אך זה אינו ניגוד: איש אינו מוכן לוותר מעבר לנקודה זו או אחרת — והשאלה היכן הנקודה, תקבל תשובות שונות בתנאים שונים. כל-אחד מוכן לוותר על משהו, אף על טריטוריה, תמורת פיצוי נאות — ושוב פרטי הוויתור והפיצוי תלויים בנסיבות.

נשארו השאלות הנוקבות: באילו תנאים איזה ויתור? תמורת איזה פיצוי? וקשה ביותר השאלה הפרוצדורלית: מי ינהל את הדיון? ובאין תשובות ברורות, אין מחלוקת.

צברים

עוקצנים

ל אנשי-ארץ ישראל השלמה יש חלום — חלום יפה. נשאלת רק השאלה מי לדעתם, סליחה, בחלומם, יאכלס את הטריטוריה הלאומית?

בתחום החלום אין לדקדק. בארץ-ישראל השלמה, בארץ-ישראל הגדולה, וראי יהיו הרבה אורחים, וחלקם ישוהו בה כמשך תקופות ארוכות. יהיו בה גם הרבה תושבי-קבע זרים, כפי שהיום כה הרבה ישראלים יושבים קבע בנכר. נניח לאורחים ולתושבי-הקבע ונשאל, מי יהיו האורחים, ומי יהיו בני הלאום במדינה החלומית, הנכספת? האם כל אורחי המדינה הנכספת יהיו בני לאום אחר, או האם יישבו בה בני שני לאומים?

תמונה אחת: אין בארץ-ישראל השלמה אורחים שאינם יהודים. יש בה תושבים זרים שאינם יהודים, והם יקימו מיספחות כמוכן

הציבור בישראל להסכים מראש כי ישראל שייכת לעם היהודי בכללו. שכן מכך נובע שאין ישראל שייכת לישראלים, שהאומה הישראלית אינה בנמצא. שאין לרון בשייכות לאומה הישראלית.

אסור בישראל לשאול מיהו ישראלי. מותר רק לשאול מיהו יהודי.

האם זה פירוש "חוק מיעזרי"? אולי. אך חוקים ניתן לשנות.

התרוץ הכן ביותר נגד הצורך לרון בשאלת-היסוד של הזהות הלאומית הישראלית הוא הטיעון כי הזמן פועל לטובתנו. כידוע, הזמן חולף ללא השב והזדמנויות מוחמצות. גם מי שאומרים כי הזמן פועל לטובתנו אינם מכחישים זאת. מרתם היא רק להציע שלא נדון בבעיות קשות, וביניהן בעיות-היסוד של ישראל, וביניהן בעיות הזהות הלאומית הישראלית (מיהו ישראלי?), תוך תיקויה שהמצב ישתנה, החל התיישנות הבעיות הקשות, והן תרדנה בטובן מסדר-היום.

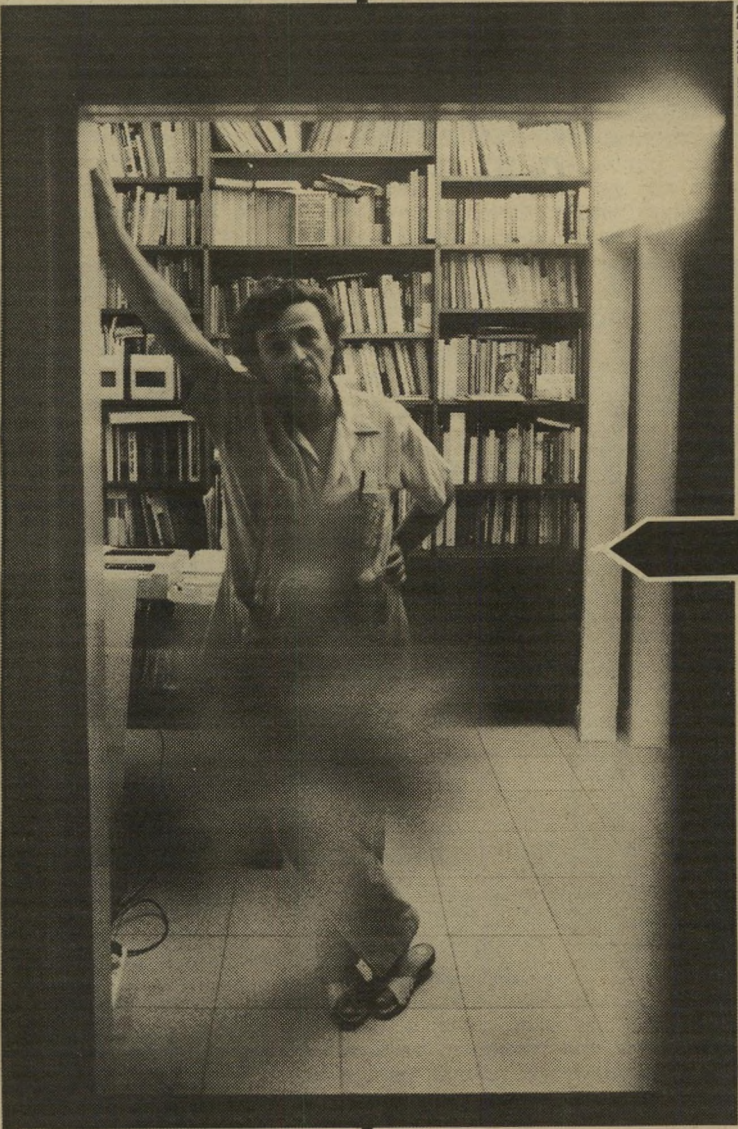
בדרך כלל מחיר ההתעלמות מבעייה עשויה להיות גבוה עד מאוד: יותר שכית המצב שבו היעדר פיתרון יום מאפשר קבלת פיתרון כושל, כפי שנקרא בשפת-המחשבים. מתקבל הפיתרון הקל ביותר לביצוע. ובדרך-כלל זהו הפיתרון היקר ביותר במחיר של ויתור על פריטים חיוניים של האינטרס הלאומי.

הפיתרון הנוח ביותר אך גם היקר ביותר היה להפוך את ישראל בלא משים ובהיסח-הדעת, למדינה דו-לאומית דה-פאקטו. והמי חיר הגרול ביותר הוא דמוראליזציה כללית, בצורת הבעייה הדמוגרפית.

נוסחת

קסם

ש כיום המקוים שחלק ניכר מבעיות-היסוד תיפתרנה מאליהן, כאשר הבעייה הדמוגרפית תיפתר מאליה. הם מקוים שזו תיפתר מאליה בעזרת נוסחת-קסם: ארץ-ישראל השלמה.



קיס נווה, העיר

יותר חופשי מאשר המעבר מגזע לגזע; אבל זה בהחלט קרוב לאפרטהייד, לפחות בעיני העולם הנאור.

תמונה אחרת: יהיו בארץ-ישראל השלמה אורחים לא-יהודיים, שלא יהיו בני הלאום, ולא ישרתו בצבא, ולא יקנו בתים בלב תל-אביב. הם גם לא יביאו הרבה ולדות לעולם, או שחלק מילדיהם יחוייבו לעזוב ולהשתקע בארצות אחרות. אולי נוכל לגייס את יהודי אמריקה כדי ללחוץ על השילטונות שם, להעביר חוק של מתן זכות-התיישבות שם לכל ישראלים-שאינו-יהודי ושל שלילת זכות זו מישראלים-יהודי ואף מיהודי שגולד ברית-המועצות.

תמונה שלישית: יהיה בארץ-ישראל השלמה רוב לא-יהודי.

נראה לי ברור שפיספסתי: לא הצלחתי לתאר את החלום של ארץ-ישראל השלמה; (המשך בעמוד 20)

**אין משמעות
לוויכוח בין ארץ-
ישראל השלמה
ושלום עכשיו**